

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Stev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 20. aprila 1928.

Telefon št. 552.

STEV. 46.

Slavlje petindvajsetletnice Trgovskega društva „Merkur“ v Ljubljani.

Ob številni udeležbi članov in odličnih gostov je praznovala matica slovenskega trgovstva Trgovsko društvo „Merkur“ v soboto zvečer v veliki dvorani »Kazine« svojo 25letnico obstoja s slavnostnim občnim zborom in družabnim večerom.

Slavlje je otvoril velezaslužni predsednik »Merkurja« g. dr. Fran Windischer.

Njegov odlično zasnovan govor, kateremu je zbor tako pozorno sledil in mu ob koncu tudi z burnim odobravanjem izkazal zaslužen priznanje, prinašamo v naslednjem dobesečno:

Začetkom meseca februarja letošnjega leta je poteklo 25 let, kar je bilo v Ljubljani v Narodnem domu ustanovljeno »Slovenko trgovsko društvo Merkur«. Ko smo se danes zbrali na redni letni občni zbor, mi bodi dovoljeno, da se v kratkih besedah potegnem ozrem nekoliko v preteklost. V našem društvu nas ni vodila nikdar nečimernost, nismo silili v ospredje. Tudi svojih praznikov, mejnikov v našem društvenem življenju, nismo slavili nikdar bučno in z velikimi prireditvami. Ob petletnici, ob desetletnici smo se v svojem krogu ozrli v preteklo razdobje, pa si dali računa o opravljenem delu. In ko smo videli, koliko nam še manjka do zaokroženja popolnosti, smo kot živi ljudje, ki imajo pogled obrnjen v prihodnost, storili trden sklep, da hočemo popolniti in dovršiti, kar nam še manjka. Vodilo nam je bilo, da moramo gledati v prihodnost. Neza- dovoljnost mora biti naše gonilo. Le tako je mogoče, da ne zastane delo v naši organizaciji, ki bodi sočna in budna. Vodniki v stanovskih organizacijah ne smejo zapasti v zadovoljnost s samimi seboj spričo dovršenega dela. Tako nam je bilo mogoče v nevelikih razmerah vendar nekaj doseči in privedi do izboljšanja položaja našega stanu, do povzdige naše trgovine, s tem pa hkratu do izboljšanja našega obsega gospodarskega položaja. Nismo imeli na svojem potu gladine. Grbavinaste so bile naše ceste in mnogo težav je bilo treba premagati. Iz malih početkov smo izšli. Koliko zatajevanja, koliko potrpljenja, koliko emalovaževanja je bilo treba prenesti, koliko predsodkov zmagati! Nismo bili malodušni, nismo klonili duhom tudi v grenkih časih ne. Z jekleno voljo v strumnih vrstah smo korakali s trdno zavestjo, da pridemo do svojega lepega in vzvišenega cilja, do povzdige našega stanu, do osamosvojitve naše trgovine in našega trgovstva. Na srcu nam je bila goja prave stanovske vzajemnosti. Skrbno in brižno smo negovali, kakor svetli ogenj centralno idejo slovenskega trgovstva in šli z neuklonljivo odločnostjo v zvesti prizadevnosti za tem, da postanemo skupno ognjišče našega trgovstva. Nikdar nismo poznali tesnih mejnikov posameznega mesta in posamezne pokrajine. Naš pogled je bil obrnjen na potrebe in koristi celokupnega našega trgovstva. Včasih škodoželjne opombe, da je še toliko mlačnosti in tako nezadostno odziva v naših lastnih vrstah, nas niso delale malodušnih, ker smo vedeli, da je naše jedro kleno in naše osrčje zdravo. Izpolnjevala nas je zavest, da je v stanovskih organizacijah vodeča pogonska sila redno pri manjšini in da je vsepovsod treba z znojnim trudom zmagovati otopelost in apatijo. V svojem stremljenju smo bili navadno navezani na sebe in smo redko, osobito v prvih treh petletjih namerili na vzpodbudno podporo takih činiteljev, od katerih bi bili smeli pričakovati, da jim mora biti

pri srcu povzdiga tako važnega stanu kakor je trgovski stan. Da iskreno govorim, bili smo veseli, ako nam niso delali težav in so nam dajali svobode, da smo se mogli neovirano in nemoteno udeleževati. Ako se zamislite v čase ob početku tega stoletja in si predočite, da je bilo naše društvo v Slovenih prva stanovska trgovska družba, naše organizatorno izhodišče, potem nam nikdo, ki je dobre volje, ne bo zameril, ako ob tem dejstvu nekoliko ponosno rečemo, da je naše društvo matica smotrenega trgovskega organizatornega gibanja v slovenskem narodu. Iz naše organizacije je lekem 25 let lepo vzklilo organizatorno gibanje našega trgovskega stanu. Z gosto mrežo prostovoljnih in obveznih združb našega trgovskega stanu je danes že prepletena naša lepa domovina. Pestro število imamo sedaj prostovoljnih lokalnih organizacij naše trgovine in po vseh krajih naše ožje domovine delujejo danes obvezne trgovske organizacije, gremiji in zadruge. Vsem tem je skupno središče, postavljeno leta 1920 v zvezi z imponentnim vseslovenskim trgovskim shodom v Ljubljani, naša Zveza trgovskih gremijev in zadrug za mariborsko in ljubljansko oblast v Ljubljani.

Iz rahle stavbe, kakor je bilo naše društvo leta 1901, se je razvila močna organizacija, katere objemna moč je, naj se reče karkoli, danes zadovoljiva. Naše društvo je budilo žive, ki so spali že predolgo. Kresato je stanovsko zavest, vžigalo stanovsko zavednost in stanovski ponos. Krepilo in bodrilo je mlačne in oklevajoče. Zbiralo je drobce za jako celoto. Terjalo je pravice in vpoštevanje za trgovski stan, ki ni bil dovolj spoštovan in cenjen. Ni bila nikdar naša želja, merkantilizirati celo našo javnost. Eno pa nam ni moglo biti všeč, da bi tako številni in gospodarsko tako važni stan, kakor je trgovski stan v svoji celoti živel samo ob blagohotnosti in dobri volji. Vpoštevanja smo zahtevali za svoj stan in spoštovanja in soodločevanja. In smo ga dosegli v veliki meri. Temeljito so se razmere izpremenile. Na boljše, pravim. Ni bilo lahko to naše delo, ker smo morali v svojih lastnih vrstah premagati stare mrtvilo. Dvigati in jačiti smo morali pripadnike našega stanu samega ter jim vlivati prepričanje in zavest, da z nami in preko nas ne morejo razpolagati drugi. Nismo gojili odurne ošabnosti in grdega napuha, ampak plemeniti ponos in pravično zavest, da je trgovski stan, samostojen trgovec in njegov sotrudenik, častivreden stan. Trudili smo se pripraviti naše ljudi same, da se mora trgovec s ponosom zavedati svojega stanu, da ga mora sam spoštovati in da mora biti njegov ponos, če svojega najboljšega sina vzgoji za svojega naslednika, ker smo bili prepričani o važnosti slovenskih trgovskih hiš in redbin in o potrebi ustvariti tradicije slovenskega trgovskega stanu. Skrb pravega našega zavednega trgoceva bodi, da prehaja trgovina, ki jo je zasnoval ali prevzel od očeta, ponosno in častno od rodu do rodu. Gojili smo družabnost, prirejali predavanja, izdajali knjige, koledarje, vzdrževali svoje stanovsko glasilo, katero je odlično pripomoglo, da danes v svoji stroki in v obče v gospodarskih stvarih tako gladko, tako točno in tako lepo pišemo v svojem maternem jeziku. Imeli smo poučne se- stanke, prirejali smo shode, vzpodbudne in manifestačne, gojili slovensko in slovansko pesem z ljubeznijo v srcu in smo prevrgli prejšnji svet, odpravili staro mrtvilo in zadošno brezveterje, pa smo

vzgojili celo vrsto naših najboljših trgovskih moč, samostojnih trgovcev in trgovskih sotrudenikov. Tako pa smo v veliki meri pripomogli do tega, da se je naš trgovec po prevratu v novi domovini hitro zavedel svojih vse večjih in težjih nalog ter se izkazal moza na svojem mestu in kos svoji nalogi, ko se mu je z ustanovitvijo nove velik domovine čez noč obrnil svet za celo njegovo poslovanje. V vsej skromnosti, ki nam tudi v bodoče ostani vedilo, si moramo danes ob tem važnem mejniku našega društva priznati, da smo opravili v petindvajsetih letih gremadno delo na polju organizacije, na polju stanovske probujenosti, na polju izobrazbe, na polju našega strokovnega šolstva, na polju naše strokovne in gospodarske literature, pa tudi v razani meri prispevali k temu, da se je povzdignila in osamosvojila naša trgovina in njene pomožne naprave, skratka, da smo Slovenci prišli naprej.

Bili so časi, ko so bile sile na delu, ki so nas htele upravit živje pokopati. Mi se nismo dali in nismo verovali v usodo, nismo bili fatalisti. Volja tolike trdnosti nas je vedno navdajala v naši organizaciji, da smo si rekli in še pravimo: Mi ne verujemo v »sudbino«, marveč si hočemo delati svojo »sudbino« sami, ker vemo, da volja prestavlja gore in da je naša volja naše kraljestvo. Tudi za bodočnost ostani naše vodilo, da ne smemo biti s pridobitvenjem nikdar zadovoljni, da moramo siliti in tiščati z vso silo od uspeha do uspeha tako, da bomo vsi, kdor smeli reči spričo svojega dela tudi drugim tovarišem z znamenitim spoznavalcem: Pridite in pogledajte! V svoji lepi in prostorni domovini, ki nam jo je sam Bog dal, ima naš trgovec, stremeč in pridni, najboljše razvojne možnosti. Truditi se hočemo za to, da se bo oprijemal teh možnosti in teh prilik po svojem umu in svoji nadarjenosti. Tako pa bo po svoji pridnosti, varčnosti in ciljnosti ravnal za blaginjo cele naše domovine, katere napredek, povzdiga in rast je v odlični meri odvisna od konstruktivnega dela naših podjetnih trgovskih in obrtnih gospodarjev. V tem prizadevanju nas spremljaj zavest, da so dobrine, ki jih ustvarja obrtni in trgovski gospodar, res v prvi vrsti materialne, da pa je materialna kultura temelj in podlaga za vso drugo kulturo. V svojih bodočih prizadevanjih pojdemo kot dobri Slovani in pravi Slovenci pota zveste ljubezni do svoje domovine, do rednega vsakdanjega in do svojega lepega trgovskega stanu. Kot zavedni trgovci hočemo imeti povsod svoje oko, pa tudi svojo roko. Izcela in složni bodimo v svojih organizacijah, zaupajoč svojim slobodno izbranim vodnikom. In tako nam Bog pomози!

Po govoru g. dr. Fr. Windischerja, ki je žel viharo odobravanje, je podal društveni tajnik g. V. A. Urbančič tajniško poročilo, ki je želo splošno odobravanje. V odsotnosti blagajnika g. Josipa Kreka je podal blagajniško poročilo društveni tajnik g. Urbančič. Na predlog preglednika računov g. Josipa Urbančiča, se je podelil računodajalcem absolutorij.

Po izbrnem dnevnem redu je predsednik g. dr. F. Windischer predlagal, da se pošlje Nj. Vel. kralju udanostna brzojavka. Zbor je prečitano brzojavko viharo odobral. Ob najboljšem razpoloženju se je nato začela nepriljena, prisrčna zabava. Že spočetka se je oglasil k besedi urednik »Trgovskega koledarja« g. Zelenik, ki je v svojem govoru omenil, da slavi letos 25-letnico

DRUŠTVO ZA ZRAČNI PROMET V BEOGRADU.

Društvo za zračni promet d. d. v Beogradu, ki se je osnovalo po iniciativi Aero-Kluba, in kojega pravila so že odobrena, bo te dni razpisalo podpis akcij. Društvo ima namen, da z izključno domačim kapitalom in tehničnim osobljem postavi temelj nacionalni civilni aviatiki. Država sama, je v dobrem razumevanju važnosti trgovske aviatike za primer vojne, akciji pomagala s primerno subvencijo v proračunu tako, da bo eventualni društveni deficit vedno krit. Osnovna društvena glavica znaša 6.000.000 Din, ki je porazdeljena na 24.000 delnic po 250 Din. Dobro bi bilo, da bi se na podpisovanju akcij udeležili tudi interese iz Slovenije. Društvo bo v kratkem vpostavilo prvo redno zvezo z letali Beograd-Zagreb. Ali se ne bi moglo tu misliti na podaljšanje te zveze do Ljubljane? Zato je neobhodno potrebno, da si pravočasno zagotovimo zaslombo društva s tem, da njega ustanovitev moralno in gmetno podpiramo.

Ljubljanska borza za blago in vrednote, Dne 16. t. m. se je vršila konstituirajoča seja brznega sveta in izvolitev upravnega odbora. V predsedstvo so bili izvoljeni: za predsednika g. Ivan Jelacin ml., veletržec, za podpredsednike gg. dr. Ivan Slokar, bančni ravnatelj in Andrej Šarabon, veletržec; v upravni odbor so bili izvoljeni gg. dr. Fran Windischer, tajnik trgovske zbornice, Rihard Schwinger, bančni ravnatelj, dr. Josip Basaj, ravnatelj in Fran Zaren, ravnatelj.

Spremembe v ministrstvu trgovine in industrije. Minister za trgovino in industrijo dr. Krajač je neposredno pred svojim izstopom iz vlade poslal v pokoj šefa oddelka za pospeševanje turizma dr. Vladimirja Žižka ter za njegovega naslednika imenoval tajnika oddelka za razstave J. Grgaševiča. Pomočnik ministra Gospodnetič je bil upokojen, šef kabineta dr. Pečar pa odpuščen iz službe.

Direktni brzovozni promet med Českoslovaško in Jugoslavijo. Te dni se je vršil sestanek zastopnikov českoslovske, avstrijske in jugoslovenske železniške uprave, na katerem se je razpravljalo o uvedbi direktnega brzovoznega prometa med omenjenimi državami. Pogajanja se bodo nadaljevala na Dunaju. Direktni promet bo uveden že maja.

Mednarodna konferenca za potne liste. V Ženevi se začne dne 12. maja mednarodna konferenca za potne liste. Predvsem bodo zastopniki držav, ki so včlanjene v Društvo narodov, skušali, da odpravijo potrebo vidiranja potnih listov.

Obstojata tudi Trgovsko podporno in izobraževalno društvo v Trstu, kateremu bi bilo poslato čestitke. Predsednik g. dr. F. Windischer je izjavil, da se bo to storilo, nakar je g. predsednik govoril o nekdanjih stikih z bratskim društvom, ki ne bo praznovalo svoje 25-letnice tako, kakor bi bilo želeli. Govoril je še v imenu Zveze trgovskih gremijev nje podpredsednik g. F. Zebal, povdarjač v izbranih besedah velike zasluge, ki jih ima »Merkur« za napredek slovenskega trgovstva.

Društveni orkester in pevski zbor sta spravila navzoče v veselo razpoloženje, ki je trajalo pozno v noč.

Gospodarski položaj Rusije.

Osrednji odbor komunistične stranke sovjetske unije je na svoji plenarni seji podrobno razpravljala o gospodarskem položaju Zveze sovjetskih republik. Iz poročila, ki je bilo predloženo ob tej priliki je razvidno, da zaloge nabavljenega žita niso tako izdatne, kakor se je pričakovalo. Vendar pa je glede industrijskih proizvodov zaznamovati napredek v razmerju 35%. Treba bo skrbeti za postopno industrializacijo dežele in za povečanje izvoza, posebno kar se tiče petroleja in mineralnih proizvodov. Skrbeti pa bo treba tudi za izdatnejši uvoz sirovin, posebno onih, ki se nanašajo na tekstilno in usnjarsko industrijo. Kar se tiče finančne politike bo treba količino blaga spraviti v sklad z denarjem, ki je v prometu in s katerim se torej lahko razpolaga, kajti pogubonosno bi bilo, če bi se izdali novi bankovci, dokler ne zadobi ruski denar večjo veljavo.

Na drugi plenarni seji je osrednji odbor pričel razpravljati o proračunu sovjetskih republik, o reviziji davčnega sistema in o drugih važnih vprašanjih. Debatu proračunov je načel komisar za finance, ki je naglašal, da je vlada skrbela pred vsem za industrializacijo države. Medtem ko je proračun za preteklo leto predvideval samo 98 milijonov izrednih izdatkov kot podporo domači industriji, je v sedanjem proračunu v isto svrhu nakazanih 150 milijonov. Industrijska proizvodnja je dosegla sedaj že 95% predvojne produkcije.

Vlada ima dovolj zlate rezerve in tujih deviz, da bo lahko vsa naročila v inozemstvu popolnoma krila. Bilanca zunanje trgovine za tekoči mesec bo aktivna, kar se po vojni še ni zgodilo. Načrt za proračun predvideva za 100 milijonov več dohodkov kot izdatkov. Stroške za narodno gospodarstvo predstavljajo 51%. Stroški za vojsko znašajo 16%, stroški za prosveto pa 30% vseh izdatkov. Medtem ko je carska vlada potrošila leta 1913 1960 milijonov rubljev (sedanje vrednosti) za vojsko, bo sovjetska vlada v isti namen izdala samo 635 milijonov. Stroški za šole in zdravstvo znašajo 830 milijonov. Neposredni davki dajo 584 milijonov dohodkov, posredni 1150 milijonov, carinarne pa 150 milijonov. Davek na industrijo in trgovino je izdal 448 milijonov dohodkov. Notranji dolg Zveze sovjetskih republik znaša 440 milijonov, medtem ko je prejšnje leto znašal 290 milijonov.

TRGOVCI! Razpečavajte v svojih trgovinah srečke loterije Društva »Trgovske akademije«. Srečke dobite pri svojem gremiju.

PRODUKCIJA VOLNE.

Statistični urad v U. S. A. priobčuje statistiko produkcije volne pred vojsko in po vojski. Vidimo, da je dosegla lani 94 predvojnih odstotkov. Nemški statistični urad je preračunal ameriško statistiko v marke in jo tu podajamo (v milijonih):

	Povprečnost	1909—1913	1924	1925
Avstralija	705	662	735	
Argentina	359	280	275	
U. S. A.	314	286	301	
Nova Zelandija	199	188	170	
Južna Afrika	166	183	185	
Uruguay	157	97	110	
Vel. Britanija	134	106	110	
Spanija	72	81	81	
Italija	55	57	57	
Nemčija	52	53	53	
Francija	81	43	44	
Glavni producenti skupaj	2604	2361	2453	
Svetovna produkcija	3231	2806	2892	

Avstralija je lani dosegla in preseгла predvojno povprečnost ter se njena premoč sedaj tembolj pozna, ker gre glavna njena tekmovalka, Argentina, stalno nazaj. Argentinsko nazadovanje je v zvezi z eksportom mesa, pri čemer se ozir na volneno produkcijo zapostavlja. Avstralski odstotki so znašali pred vojsko nekaj manj kot 22% svet. produkcije, lani pa 25%; argentinska udeležba je šla nazaj od 11 odstotkov pod 10.

»Brezalkoholna produkcija«. Ljubljana. Poljanski nasip 10/59 pošlje vsakemu naročniku »Trgovskega lista« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal!

Pravila naših delniških družb. V podlistku Trgovskega lista je zadnje mesec izhajala študija univ. prof. dr. M. Škerlj o statutih naših delniških družb. Po želji zainteresiranih krogov je študija sedaj izšla kot ponatis v obliki priročne brošure. Iz uvoda posnemamo, da je študija plod izkušenj, ki jih je pridobil pisatelj v svoji prejšnji službi pri pregledovanju velikega števila statutih snuženih se delniških družb. S tem sta opredeljena namen in vsebina študije. Vsebinsko se omejuje na one materije delniškega prava, ki se redno naravnost odražajo v statutih delniških družb in namenjena je študiji praksi, snovanju delniških družb in njihovim pravnim svetovalcem; služila bo pa tudi že obstoječim delniškim družbam pri izpreminjanju pravil. Da pisatelj na nekaterih mestih izraža tudi svoje mnenje, kakšen naj bi bil bodoči delniški zakon, je prirodno v času, ko se izdeluje načrt za jednoten trgovinski zakonik za celo našo državo. Knjiga je posebno priporočljiva za notarje, advokate, poslovedce organe d. d. in ves poslovni svet. Naroča se pri trgovsko-industrijski delniški družbi »Merkur« Ljubljana in stane samo 15 Din.

Deležništvo na konsorciju in zaveza dolžnikov priložnostne družbe.

Iz sodne prakse.

Trgovca G. in tvrdka X. sta sklenila pogodbo, da prinese G. v družbo les, ki ga je bil kupil od šumske uprave v BB. v več gozdnih delih, tvrdka X. pa potrebno glavnicno izkoriščanje tega lesa. G. prevzame vodstvo dela v gozdu in nadzorstvo voznikov, X. ima nad tem kontrolo po svojih pooblaščenih in uradnikih. Dobiček se pa deli po polovici za vsako stranko.

Tej družbi sta prodala tožnika nekaj oglja; ponudila sta ga v družbo G.-ju, ki je izjavil, da se strinja s ponudbo, da pa mora vprašati še tvrdko X., da-li se tudi ona strinja. Po 8 dneh jima je G. naznanil, da je X. pogodbo odobrila, da tudi on pogodbo potrjuje in jima je naročil, naj začeta takoj oglje dovažati. Res sta vse oglje postavila na dogovorjeno mesto, izročila račun G.-ju, ki je imel po konsorcijskem dogovoru izplačilo družbenih obveznosti, ki ga je pregledal in odobrila, poslala sta račun po njegovem naročilu tudi tvrdki X., a sta primorana tožiti G.-ja in tvrdko X. za nerazdelno plačilo kupnine za oglje, ker se člana družbe druga na drugega izgovarjala, dasi so zastopniki in pooblaščenici tvrdke X., ki je družba z omejeno zavezo, vedno prihajali na podjetje v BB., videli, kaj se tam vrši, zlasti tudi, da se to oglje uporablja za podjetje, a niso nič ugovarjali.

Tej tožbi nasproti G. zanika, da bi bil dolžan tožnikoma kaj za oglje plačati, bodisi zase, bodisi za konsorcij. Tolmači namreč konsorcijsko pogodbo tako, da on ni bil udeležen z glavnicno, da je bil le vodja dela, zato posebej nagrajen in je torej zanj ta pogodba, ki jo pa tudi on naziva konsorcijsko, le službena ali mezdna pogodba. Plačila za spravljane lesa, ki ga je bil on res odstopil konsorciju v last, je pa prevzela po tej pogodbi tvrdka X. Za svojo osebo oglja tudi ni naročil. Pač pa je tvrdka X. po njem za konsorcij sklenjeno pogodbo odobrila, pa tudi oglje zase porabila do malega dela, ki ji je pa tudi na razpolago.

Tvrdka X. pa tudi odklanja plačilo. Pogodba za oglje, ki jo je bil G. s tožnikoma sklenil, ji je bila res doposlana, da jo odobri, in se je oddala njenemu lesnemu oddelku v izjavo. Ker pa je bilo blago predrago in je bil G. kupil oglje čisto na svoj račun, ona tega dogovora ni odobrila. Tudi ni res, da bi bili njeni zastopniki in pooblaščenici pogodbo naknadno odobrili.

Prvo sodišče je obsodilo oba toženca v nerazdelno plačilo. Dognalo je, da je G. sklenil pogodbo za oglje v imenu konsorcija, tvrdka X. pa da je to pogodbo odobrila. Odobritev je

zanjo tožnikoma nasproti izrečno izjavil le njen poslovedec ravnatelj. Za obveznost takih pogodb je po pravih družbe X. sicer tudi še potreba, da jih potrdi poleg njega tudi še kak drug izvoljeni družbeni poslovodja. Tak poslovodja je bil neki P., ki je potrdil pogodbo za oglje s tožnikoma na ta način, da je poslujoči ravnatelj v družbeni pisarni o pogodbi poročal, a je izvoljeni poslovodja P. poročilo slišal in ni nič ugovarjal. P. je takim poročilom navadno molče pritrdjeval in je ugovarjal, če se ni strinjal. V tem primeru pa ni nič ugovarjal. Tudi je bil večkrat v BB. in videl, da se oglje uporablja za konsorcijsko podjetje, pa se kar nič temu ni protivil. — Sicer je pa dognano, da se je oglje porabilo za konsorcijsko lesno podjetje in sta oba toženca že po določbi § 1041 odz. zavezana ga plačati. Ker pa jamčijo konsorcijski pogodniki po § 1203 odz. napram drugim osebam nerazdelno, jamčita tudi toženca nerazdelno. Sicer je res, da je nekaj oglja soproga trgovca G.-ja prodala drugam, nekaj ga je pa tvrdka X. porabila za druge vožnje. Ali dognano je tudi, da je bilo vse oglje po tožnikih postavljeno na dogovorjeno mesto za konsorcij, tako da sta toženca prišla v posest vsega oglja, in je od tedaj prešla nevarnost po § 1049 odz. na toženca, ki se na malo delno uporabo v druge nego konsorcijske namene napram tožnikoma ne moreta sklicevati, ker je to njuna notranja stvar, a je pogodba za oglje po tožnikih bila izpolnjena z dovožnjo oglja na dogovorjeno prevzemno mesto.

(Konec prih.)

Trgovina.

Skupščina udruženja izvoznicarjev. Včeraj dopoldne se je vršila v prostorih Eskomptne banke v Beogradu letna skupščina Udruženja izvoznicarjev. Skupščine so se udeležili delegati iz vseh krajev države.

Zunanja trgovina Švice. V marcu so v Švico importirali za 205,5 mil. švic. frankov, eksportirali so pa za 159,5 milijonov. Uvoz se ni ne napram prejšnjemu mesecu in ne napram lauskem letu kaj bistveno spremenil; nasprotno se je pa izvoz znatno dvignil in je znašal 16 milijonov frankov več kot v februarju; pet milijonov odpade na glavne odjemavke: Vel. Britanijo, Nemčijo, Francijo, U. S. A. in Italijo.

700 m² ladijskega poda, debelega 30 mm iz borovega in jelovega lesa potrebuje tvrdka inž. Anton Draganič, tehnična poslovalnica in gradbeno podjetje v Karlovcu. Interesenti, ki se za to dobavo zanimajo, naj pošljejo tvrkli nemudoma svoje oferte za ta les franko vagon Karlovac.

Krošnjariji v Mariboru in okolici. Ni dolgo od tega, ko je bilo toliko krošnjarijev v Mariboru, da je prišlo v kako go-

LISTEK.

RAZMOTRIVANJE O RACIONALNEM IZKORIŠČANJU ŽELEZNIH RUD V NAŠI KRALJEVINI.

(Ing. Viktor Gostiša.)

(Nadaljevanje.)

Tudi v rudnem okolišu Vareša se nahajajo limoniti, kateri so zlasti v Breziku v znatnih količinah v podobi precejšnjega sklada zastopani, izključno oksidacijski produkti iz siderita. Skratka rečeno, praktični rudarski pomen imajo v Bosni torej samo one limonitne tvorbe, ki se nahajajo v sidritnih rudiščih.

Celotna dandanes odprta količina teh rud se more približno računati na največ 16 milijonov ton z 46 do 52% metalnega železa.

Hematitna ruda je razširjena po srednji Bosni in sicer v največjih količinah zopet v vareškem rudnem pogorju, kjer je ta plemenita ruda zlasti koncentrirana v nekaterih gredah zapadno od že naštetih rudišč siderita in limonita. Razven tega se nahaja ta v tanjših plasteh in žilah še po raznih drugih krajih Bosne, ki pa so samo geološko interesantne za praktično rudarstvo pa ne pridejo v poštev.

Z raziskavanjem ugotovljena količina hematita znaša največ 2 milijona ton.

Od magnetitov so pomembni samo oni, ki se pojavljajo v Gabru pri Jablanici in v Kleku v Hercegovini.

Celokupna količina približno razkritih in uporabljenih železnih rud se mora v Bosni in Hercegovini računati z okroglo 33 milijonov ton.

Ko smo se tako v nekoliko karakterističnih primerih, katere smo navedli v tem mnenju, upoznali z glavnimi smericami montanistično tehničnega gospodarstva s prirodnimi zakladi železnih rud, ne bo težko tudi za naše prilike določiti najprimernejšo pot.

Iz geografsko-geološkega opisa rudišč železnih rud, ki se nahajajo v naši državi, uvidimo, da je večina rudišč te vrste zelo razkosana in dislocirana ter na nekaterih krajih vsaj na površini zelo izžrpana po starejši železarski obrti. Tej so bila namreč najbolj priljubljena tanka rudišča, katere so bila radi tega bolj pristopna intenzivni limonitizaciji ter so se tako raztovarjene rude iz njih dale zelo lahko topiti. Pa tudi eksploatacijska rudarska dela so bila v ozkih, slojiščem podobnih rudiščih starim rudarjem, ki so se pri tem delu posluževali zelo primitivnega orodja — betiča in cepina — veliko bolj rentabilna in tudi varna, kakor pa v močnih plasteh. Ker so končno

tanka ležišča železnih rud tudi bolj goste pojave v mejah naše države, kakor pa masivna in se de facto morejo zasledovati v vsaki pokrajini, se je razširilo tudi montanistično in železoborno življenje vsepovsod, kjer se ta rudišča ravno nahajajo. Tudi so mala rudišča popolnoma zadostovala za dobavo železnih rud v pokritje tedanjih potrebščin na železnih proizvodih, ki itak še niso bili tako razširjeni kakor dandanes ter so jih v mnogih slučajih nadomestovali leseni izdelki. Skratka rečeno, zadostovala je za tedanje čase takozvana mala ali lahka železna industrija. Za direktno prodajo pa rude tedaj sploh niso prišle v poštev.

Temeljito pa so se spremenile razmere v tem pogledu dandanes. Koristnost in kot neposredna posledica tega svojstva, popularnost železnih predmetov, so povzročili današnji ogromni poroke železa in čisto naravno je, da ne moremo več izhajati samo z lahke, ampak da nujno potrebujemo tudi takozvano težko železarsko industrijo.

V naši državi imamo že precej zastopano takozvano lahko železarsko industrijo v obliki jeklarn in sicer na Jesenicah, v Zenici in Storah, od katerih more izdelati prva maksimalno 70.000, druga 42.000 in tretja 15.000 ton letno. Sicer pa ta proizvodnja še daleko ne more

pokriti naših domačih potrebščin na železnih predmetih, toda temu nedostatku se lahko pomaga z ustanovitvijo novih jeklarn, osobito takih, ki bi z izkoriščanjem vodnih moči podobno kakor Italija obratovale po elektro-metalurški principih. Tudi nam je kot ena najvažnejših železo-industrijskih panog zelo hitro potrebna ustanovitev vojne industrije, ki se deloma tudi sme računati med lahko industrijo ter se na isti način kakor elektrarne izgradi ravno tam, kjer to pogonske in varnostne prilike najbolj priporočajo. Vsa ta navedena lahka industrija pa se ne more smatrati kot samostojna železarska industrija, ki bi imela pravico na življenski obstanek, če ni v stanju, da se najkrajšim in največjim potem preskrbuje s surovinami in polfabrikati, ki so ji za predelavo potrebni. To se ji omogoči samo na ta način, da se v državi osnujejo primerni producenti teh produktov. To pa so plavžji v vezi z rafinacijskimi instalacijami, ki morajo imeti tem večjo kapaciteto, čim bolj je razširjena oziroma se namerava razširiti tudi lahka industrija. Ker pa iz plavžarske in posebno iz toplinsko tehničnih principov rafinacijskih instalacij ne moremo lokalno razstaviti od visokih peči, ne da bi pri tem občutljivo trpela ekonomija celotnega podjetja ali pa postala celo popolnoma problematična.

kočevce 450, orehovec 400, zdrob 350. Kal. ca 4800, fco vagon Ormož: kosovec 260, kočevce 240, orehovec 210, zdrob 190. Kal. ca 3500, fco vagon Novo mesto: kosovec 170, kočevce 150, orehovec 140, zdrob 130, rovní 120. Pšenica 76 kg, fco Postojna tranz 5 vag. den. 345, bl. 345, zaklj. 345; 75/76 kg, fco Postojna tranz. 1 vag. den. 343, bl. 343, zaklj. 343; pšenica 74/75 kg, fco nakl. post. okolica Kikinda 5 vag. den. 302, bl. 302, zaklj. 302; fco Novi Sad okolica bl. 310. Koruza inzulanka, fco vag. slov. post. 1 vag. den. 165, bl. 165, zaklj. 165; fco vag. slov. post. 1 vag. den. 135, bl. 135, zaklj. 135; par. slov. post. 2 v. den. 161, bl. 161, zaklj. 161; par. Postojna tranzit 2½ vag. den. 175, bl. 175, zaklj. 175; par. Postojna tranz. bl. 182.50. Oves rešetani, par. slov. post. 5 vag. den. 205, bl. 213, zaklj. 205; rešetani, fco Novi Sad par. bl. 180. Ajda, fco vag. slov. post. bl. 260. Proso rumeno, fco vag. slov. p. bl. 210. Rž, fco vag. slov. post. bl. 210. Otrobi drobni, fco vag. slov. post. bl. 125. Fižol prepeljar, fco slov. post. bl. 270; mešanec, fco slov. post. bl. 150. Krompir, rožnati, fco vag. Novi Sad 1 vag. den. 75, bl. 75, zaklj. 75; beli, fco slov. post. bl. 60.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene v Ljubljani. Kg govejega mesa 15—19, jezika 18—19, vampov 9 do 10, pljuč 6—8, jeter 18—19, ledic 18 do 19, možganov 18—19, loja 7.50—12, telečjega mesa 17—20, jeter 25—30, pljuč 20, svinjskega mesa 23—25, pljuč 10, jeter 12—20, ledic 25—27.50, glave 7.50—10, parkljev 5—7, slanin trebušne 20, ribe in sala 22, slanin mešane 21, slanin na debelo 21, kg masti 25, šunke 35, prekajenega mesa 29—30, prekajenih parkljev 10—12, prekaj. glave 12.50, jezika 35, kg koštruma 14—15, kozlička 22.50, konjsko meso 6—8, kg kracovskih klobas 40, debrecinskih 40, pol prekajenih kranjskih 32—35, suhih kranjskih 67, prekajene slanin 28—30, ena kokoš 30—40 Din, petelin 30—40, nepitana gos 75, kg karpa 30, linje 30, ščuke 30, klina 13.50—15, mreže 7.50—20, pečenke 8—12.50, liter mleka 2.50—3, kg surovega masla 50, čajnega masla 60, masla 50, bohinskega sira 36, sirčka 10, ono jajce 1, liter vina 14—20, čaša piva 3.25, vrček piva 4.50—4.75, steklenica piva 5.25—5.75, kg belega kruha 6, črnega 5, rženega 5, kg jabolk 5—12, ena oranža 1.50—2, limona —.50 do —.75, kg fig 15, dateljnov 24, orehov 12, luščenih orehov 30—32, suhih češpelj 10 do 12, suhih hrušk 10, kg kave 40—76, pražene 52—100, kristalnega sladkorja 13.50, sladkorja v koekah 15.50, kavne primesi 20, riža 9—12, liter olja 18—20, liter kisa 2.50—4.50, kg soli morske 4.50, kamene 4.50, celega popra 52, zmletega 54, paprike 20—56, liter petroleja 7, te-

stenin kg 9—12, kg pralnega luga 3.75, čaja 75—100, kg moke št. 0 je 5.50, št. 1 je 5.25, št. 3 je 4.50, št. 4 je 4.25, št. 6 je 3, kaše 6—7, ješprenja 6—8, ješprenjčka 10—13, otrobov 2.50, koruzne moke 3.50 do 4, koruznega zdroba 4—5, pšeničnega zdroba 6.50, ajdove moke 8—9, ržene moke 5, 100 kg pšenice 350—360, rži 250—280, ječmena 230—250, ovs 220—240, prosa 275—300, koruze 185—195, ajde 280—300, fižola ribničana 350, prepeljarja 350, graha 400—500, leče 600, q premoga 44, kubični meter trdih drv 160, mehkih 75, q sladkega sena 75—80, pol sladkega 60, kislega sena 50, slanie 50, kg ajserice tržaške 16—18, berivke 20, mčevilca 5, radiča 17, zgodnjega zelja tržaškega 12, kislega zelja 2.50—3, karfiol 9—11, kolerab podzemnic 1 do 1.50, špargljev 30, kg špinata 7—8, kg graha v stročju tržaški 9—11, čebule 3 do 3.50, česna 15, krompirja 1.50, tržaški 10, repe 1—1.50, kisle repe 2—2.50, korenja 1—1.50, peteršilja 10—12, zelenjave za juho 10—12, kos artičoke 2.

Mariborski trg dne 17. aprila 1926. To pot je bilo zopet več slaninarjev na trgu. Bilo jih je namreč 47, ki so pripeljali 110 zaklanih svinj seboj in so prodajali meso in slanino malo ceneje kako pretečeni teden; domači mesarji so ostali pri dosedanjih cenah. Perotnine je bilo okoli 400 komadov in sicer okoli 100 komadov piščancev, ki so se prodajali po 25 do 60 Din par, kokoši pa po 30 do 60 dinarjev, race in gosi, katerih je bilo prav malo, po 60 do 100, purani pa (15 komadov) po 75 do 150 Din komad. Perotnine se proda v Mariboru največ med 7. in 9. uro zjutraj. Domači zajci 7.50 do 25 dinarjev, kozlički (30 komadov) po 50 do 100 Din, 3 jagujeta po 125 do 150 Din komad in ena ovca za 180 Din. Te domače živali ljudje kaj radi kupujejo. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, sadike. Krompirja in čebule je bilo 19 vozov. Krompir se je prodajal po 5 do 5.50 Din mernik (7 in pol kg), oziroma 0.75 do 1 Din kg, solata, katere je bilo v obilici, se je prodajala po 0.50 do 1 Din kupček, druga pa 6 do 12 Din kg, glavna 1 do 4 Din komad, čebula 1.50 do 5 Din, česen 5.10 Din venec, grah v stročju 10 Din, kisle zelje 2.50 do 3, kisa repa 1.50 do 2 Din kg, karfiol 3 do 12 Din, chrovt 0.50 do 2 Din komad, špinata 1, goče 1 Din kupček; sadje: jabolka 5 do 11 Din, suhe češplje 10 do 12 Din kg; mleko 2.50 do 3.50, smetana 14 do 16, oljčno olje 32 do 40, bučno olje 26 do 28 (po trgovinah 22 Din) liter, maslo suro-

vo 46 do 50, čajno 50 do 70 Din, kuhano 40 do 48 Din kg. Sirček 1 do 8 Din hlebček, jajca 1 do 1.25 Din komad, strd (med) 88 do 90 Din kg, fižol 2 do 3 Din liter. Cvetice 1 do 5 Din, v loncih 15 do 75 Din komad, sadke (jablane, hruške) 10 do 15 Din komad. Lončena in lesena roba 1 do 60 Din komad, brezove melle 2.50 do 5 Din komad, lesene grablje 8 do 10, vile za seno 10 do 15 Din komad.

Seno in slama v Mariboru. Dne 14. t. m. so kmetje pripeljali 5 vozov sena in 3 vozove slame, v soboto 17 t. m. pa so radi bližajoče se košnje pripeljali 19 vozov sena, 6 vozov otave in celo 17 vozov slame na trg. Radi tega navala so cene seveda padle in sicer so seno prodajali po 65 do 87.50, otavo po 75 do 85 in slamo po 45 do 57.50 Din. Slamo so prodajali tudi v snopih po 2 do 2.50 Din komad.

Goriški domači zelenjadni trg v soboto. Kupčija je bila živahna. Ponudba velika. Cene hude. Šparglji od 8—9 lir kg. Solata po 2 liri, krompir po L 1.20, tuji grah po 2 liri, domači po 5 lir kg, radič po 1—3 lire, artičoki po 60 cent. 1 glava, broklice po 1.20—1.40 kg.

Kovinski trg okoli 10. aprila. Iz Amerike prihajajo v zadnjem času ugodna poročila; naročil v marcu je bilo prav veliko, cene se držijo, železnice bodo kmalu spet nastopile z večjimi nakupi. Uvoz jekla se dviga, neka tvrdka je naročila pri Kruppu 15.000 ton tračnic. Poročila o nadaljevanju pogajanj glede ustanovitve evropskega kartela se nadaljujejo. Francoski časopisi pišejo, da zastopajo Amerikance pri pariških pogajanjih Angleži. V zvezi s tem nastajajo razne kombinacije, in slišimo, da se bo stvorila kontinentalna francosko-nemška skupina proti anglo-ameriški. Časopisje poroča tako, kakor bi rado videlo, da bi bilo, in si je zato v vsej stvari kaj težko ustvariti pravo sedbo. Kupčija preteklih dni je bila omejena; francosko gospodarstvo se je začelo sicer boljati, pa nevarnost se ni odstranila. Neugodno na cene vplivajo nizke ponudbe Francije in Belgije in pa prizadevanje Nemčije, da se svojih zalog na vsak način znebi. Zadnje eksportne cene: železo v palicah funtov %/a, valjana žica %/a, surova pločevina %/a, srednja %/a, fina 8 do 9. — Poročaja na češkoslovaškem kovinskem trgu se ni spremenil; domače povpraševanje je malo boljše, samo tovarne premalo naročajo. Eksportna trgovina je slejkoprej zanič. — Nemški kovinski trg kaže kaj mirno tendenco. Go-

spodarske in finančne razmere na Nemškem so še zmeraj slabe, denarni trg ni ravno preveč ugoden. Zaposlenost tovarni je šla zelo nazaj. Zelo ugodno znamenje v nemški eksportni trgovini so pa v zadnjem času naročila iz Amerike. Cene na domačem trgu so uradno ostale nespremenjene: železo v palicah 125 do 130 mark, valjana žica 135, surova pločevina 140 do 145, srednja 150. Produkcija v februarju je bila večja kot v januarju, delalo je v januarju 84 plavčev, v februarju 80. — Na luksemburškem trgu ni nobene spremembe, tovarne so dobro zaposlene, naročil je dosti: cene nespremenjene. — V Belgiji pa ni dosti naročil, zaposlenost tovarni je po dolgem času prvič prav nezadovoljiva. Domači trg ne kupi dosti, eksport se bori s hudo konkurenco. Cene se pa držijo na prejšnji višini: železo v palicah 570 do 580 belgijskih frankov, tračnice 590 do 600, surova pločevina 630 do 640, srednja 680 do 690, fina 860 do 940. — Na francoskem v zadnjem času nič novega. Za frank se še zmeraj bojijo. Domača kupčija se ne more razviti in so naročila zelo omejena; domače povpraševanje ne zadostuje za konsum 50.000 ton surovega železa, ki so ga za marec prihranili za domači trg. Najbolje se drži valjana blago. Iz tujine je prišlo nekaj večjih naročil, posebno za surovo železo; v polfabrikatih je belgijska in nemška konkurenca zelo huda. — Ze več tednov sem se trudijo angleški producenti, da obdržijo cene na dosednji višini, in so jih poročila o ustanovitvi železnega kartela v tem stremljenju le še pokrepila. Cene so že od srede januarja na isti višini: Cleveland št. 1 šilingov 72 pence 6, št. 3 št. 70, št. 4 št. 69. Eksportne cene so za 6 pence višje kakor domače; jasno je, da ob sedanjem položaju na kontinentalnem trgu o kakšni večji angleški eksportni trgovini ni govora.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 27. aprila t. l. ponudbe za dobavo 150 komadov lopat za premog ter za dobavo 250 kg lanenega dvakrat kuhanega firneža. Dne 20. aprila t. l. se bo vršila pri intendanci Dravske divizijske oblasti v Ljubljani črtna licitacija glede dobave 16.000 kilogramov petroleja. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentem na vpogled.

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznoversno žganje
moko in
debelne pridelke
raznoversno
rudninsko vodo
Lastna pražarna za
kavo in mlin za di-
šave z električnim
obratom.
CENIK NA RAZPOLAGO!

KJE SE KUPI?
Le pri tvrdki
Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali
obirno rabo, svetovno znanih znamk
Gritzner - Adler - Phoenix.
Isotom posamezne dele za stroje in ko-
lesa, igle, olje, jermena, posrednika.
Pouk o vezanju na stroj brezplačno!
Večletna garancija! Ne veli kol! Na malo!

Damske flor nogavice
v vseh barvah in vrstah od Din 18—
naprej, moške nogavice, dokolenke,
otročje nogavice, volne, bombaž, žepni
ročni, modni pasovi, toaletne potrebščine,
ščetke za zobe, obleke in čevlje itd.
v največji izbiri in po najnižji ceni pri
Petelinc Josip
LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Na veliko! Na malo!

ESENCI
za rum, konjak, likerje in žganje
Ekstrakti in arome
za nealkoholne pijače vseh vrst
Koncentrirani sadni eteri
za aromatiziranje kandi-
tov in sladlic
PRAVI MALINOVEC
Sadna marmelada „Nektar“
Sadni grog (Punsch)
-- Limonov sok --
priporoča:
Srečko Potnik in drug
Ljubljana, Metelkova ulica 13
!!! Zahtevajte cenike !!!

Klobuke perito, samo-
veznice, čepice,
dežnike,
čevlje itd.
v veliki izbiri nudi ugodno
Jakob Lah, Maribor samo Glavni trg 2
Najboljša so
še vedno **PUCH-kolesa!**
Solidne cene! Plačljivo na obroke!
IGN. VOK, Ljubljana - Novo mesto.
Naročajte in širite TRGOVSKI LIST!

TISKARNA „MERKUR“
TRG. IND. D. D.
Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, poselnice in razglednice. Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. Lastna knjigoveznica.
LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 553